

Landbouweconoom Jeroen Buysse ziet landbouw als een kenniseconomie

Naar nog meer specialisatie

Zijn melkveehouders zich in voldoende mate bewust van de markt waarvoor ze produceren en is korteketenverkoop de nieuwe toekomst van onze landbouwbedrijven? Landbouweconoom Jeroen Buysse is daar sceptisch over. 'Als een melkveehouder lid is van een zuivelcoöperatie, dan moet de zuivelmarkt niet zijn voornaamste zorg zijn.'

tekst **Annelies Debergh**

'Het is niet zeker dat meer vraag in China door Europese productie wordt ingevuld.' Jeroen Buysse, landbouweconoom aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de Universiteit Gent zette menig toeschouwer aan het nadenken tijdens een studiedag in december. Met een nuchtere blik kijkt Buysse de toekomst tegemoet en die blijft er volgens hem een van prijsschommelingen. 'Er is steeds meer kennis nodig om een landbouwbedrijf te runnen. In Vlaanderen komt daardoor nog meer specialisatie.'

Is de huidige opleving van de melkprijs vooral te danken aan het melkreductieprogramma van de Europese Unie?

'De melkprijs is een kwestie van vraag en aanbod. In normale omstandigheden groeien vraag en aanbod. Maar soms groeit de vraag sneller dan het aanbod en soms groeit het aanbod sneller dan de vraag. Dat veroorzaakt de prijsschommelingen op de zuivelmarkt. De laatste maanden zien we dat in een aantal belangrijke melkproducerende regio's de productiegroei daalt of zelfs negatief is.

Als de consumptie toeneemt in de ontwikkelende economieën en als gevolg van de bevolkingsgroei, dan zorgt dat voor het herstel op de internationale markten.'

'De impact van het Europese beleid met het melkreductieprogramma waarbij een hoeveelheid melk uit de markt is weggenomen, verklaart voor een stuk het prijs herstel van melk. Maar de prijsstijging is duidelijk groter dan het effect van die maatregel. Bovendien was de prijsstijging al ingezet voordat de daling van de melkproductie was ingezet. Behalve in Europa

was ook in Nieuw-Zeeland de melkproductie gedaald.'

Wat is de betekenis van voorspellingen voor de zuivelmarkt?

'Op korte termijn zijn voorspellingen voor de melkmarkt redelijk accuraat. Dan praat ik over voorspellingen over de komende drie tot zes maanden. Op de lange termijn geven voorspellingen vooral trends weer. Voorspellingen op lange termijn kunnen kortetermijnfluctuaties niet meenemen. Een goed voorbeeld daarvan is de impact van de klimaatopwarming. We weten dat de temperatuur de komende jaren toeneemt, maar we hebben er

sumptie, op prijsvorming en dus ook op melkprijsvorming.'

Hoe evolueert de zuivelconsumptie op termijn?

'Ik geloof in de groei van de zuivelconsumptie in een aantal regio's. China is daar een goed voorbeeld van. Toch moeten we ons er voldoende van bewust zijn dat dergelijke landen met behulp van staatssteun de productie op eigen bodem ook proberen te sturen. Er is verschil in de steun die vanuit de overheid richting landbouw gaat.'

'Duidelijk is dat de ontwikkelende economieën meer budget ter beschikking stellen aan hun eigen landbouw. Overheden

zijn beperkingen naast de milieukosten die nog verder gaan toenemen. Maar ik geloof in de technologische vooruitgang. Er zullen mogelijkheden ontstaan om de voerefficiëntie op onze bedrijven nog te verbeteren en de toekomst brengt ook mogelijkheden om een aantal problemen die er nu zijn op vlak van diergezondheid, nog verder te verbeteren. Het opleidingsniveau en de kennis van de ondernemer bieden daarbij kansen.'

Het aantal hoeveproducenten lijkt weer toe te nemen. Liggen daar kansen voor bedrijven?

'Met het begin van de melkquotaregeling was al een golf aan thuisverwerking ontstaan. In de loop der jaren is de hoeveelheid melk die op bedrijfsniveau is verwerkt, toch afgenomen. Het quotum rechtstreekse verkopen in België is in de jaren negentig verder gekrompen, terwijl het aandeel verkocht in supermarkten verder toeneemt.'

'Thuisverwerking en hoeveproducten bieden zeker voordelen, alleen is het niet zo eenvoudig voor een doorsnee bedrijf om dat te doen. Zelf melk verwerken tot producten vraagt in principe nog meer ondernemerschap dan de rest van het bedrijf in goede banen te laten lopen. Er wordt veel over korte keten gesproken in landbouweconomische kringen, maar ik blijf daar wat sceptisch over.'

'In mijn ogen neemt thuisverwerking in de toekomst nog toe, maar neemt die hooguit vijf procent van de zuivelproductie in handen. Veehouders moeten hun passie volgen. Als dat ook melk verwerken is, dan is dat ook een mogelijkheid. Het wordt niet "mainstream".'

Zijn veehouders zich voldoende bewust van de markt waarvoor ze produceren?

'Meer dan vijftig procent van de Europese melk wordt via een coöperatie afgezet. In België ligt dat percentage hoger. Als een veehouder lid is van een coöperatie, dan moet de zuivelmarkt niet zijn grootste zorg zijn.'

'Veehouders moeten wel rekening houden met de volatiliteit van de melkprijs in de financiering van hun melkveehouderij. Als je kortetermijnfluctuaties beter kunt inschatten, dan kun je daar voor jezelf wel voordeel uit halen en ook de financiële gevolgen voor je bedrijf beter inschatten.'

'Maar het is te veel gevraagd voor een landbouwer om ook de markt te kennen. Marktkennis is een specialisatie op zichzelf. Er is al zo veel kennis nodig om de bedrijfsvoering op punt te zetten. In mijn ogen kunnen veehouders daar beter op inzetten.'

'Het is te veel gevraagd voor een landbouwer om ook de markt te kennen'

in die regio's willen ook daar de dierlijke productie stimuleren. De voorbije twintig en zeker de afgelopen tien jaar zien we dat landen als Rusland en China hun eigen landbouwproductie op gang trekken. Dat verandert onze concurrentiepositie.'

'Er wordt soms onderschat dat landbouw een kenniseconomie is. Daar zou je niet meteen verwachten dat ook Vlaanderen een netto-exporteur is. Maar er is hier heel veel stielkennis. De hoge vakkennis is wat ons drijft om ondanks de dure productiefactoren in deze regio toch te kunnen concurreren met de rest van de wereld. De verschillen in bijvoorbeeld grondprijzen en het veehouderijsysteem kun je voor een stuk opvangen met het verhogen van de bedrijfsresultaten en door gebruik te maken van heel wat stielkennis.'

'Het belang van die kennisontwikkeling is groot. Kijk maar naar Silicon Valley in de VS, waar een uitgebreid netwerk van mensen is ontstaan die snel kennis met elkaar uitwisselen. Een dergelijk fenomeen krijg je ook in de landbouw. In een aantal sectoren is dat nu al zichtbaar.'

Waar liggen uitdagingen voor de melkveesector in het algemeen?

'De uitdagingen voor de landbouw blijven over de jaren heen ongeveer dezelfde. De hoge grondprijzen en de hoge voederkosten

geen echt accuraat beeld van hoeveel die temperatuur zal stijgen.'

'Zo gaat het ook met de melkprijs. We kunnen trends en verwachtingen uitspreken en het potentieel van de productie voorspellen, maar langetermijnvoorspellingen over de melkprijs geven alleen trends weer. Er zijn veel veranderlijke factoren van invloed op de melkprijs. Denk maar aan wisselkoersen, politieke veranderingen, maar ook zaken als het handelsbeleid van landen. Dat heeft allemaal invloed op de economische groei, op con-